

[Afghanistan Digital Library](http://afghanistandl.nyu.edu/)

adl0513

<http://hdl.handle.net/2333.1/fj6q57qf>

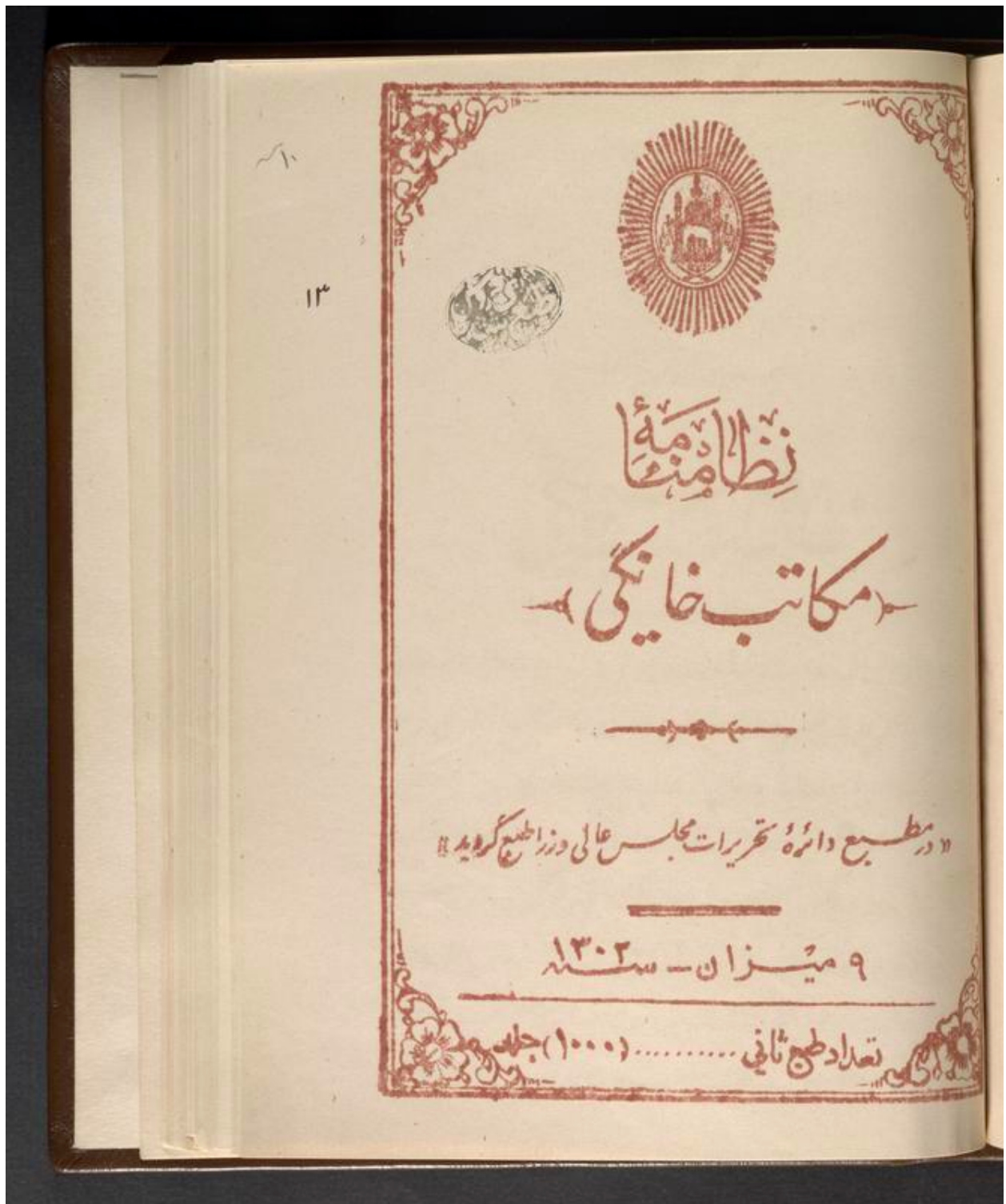

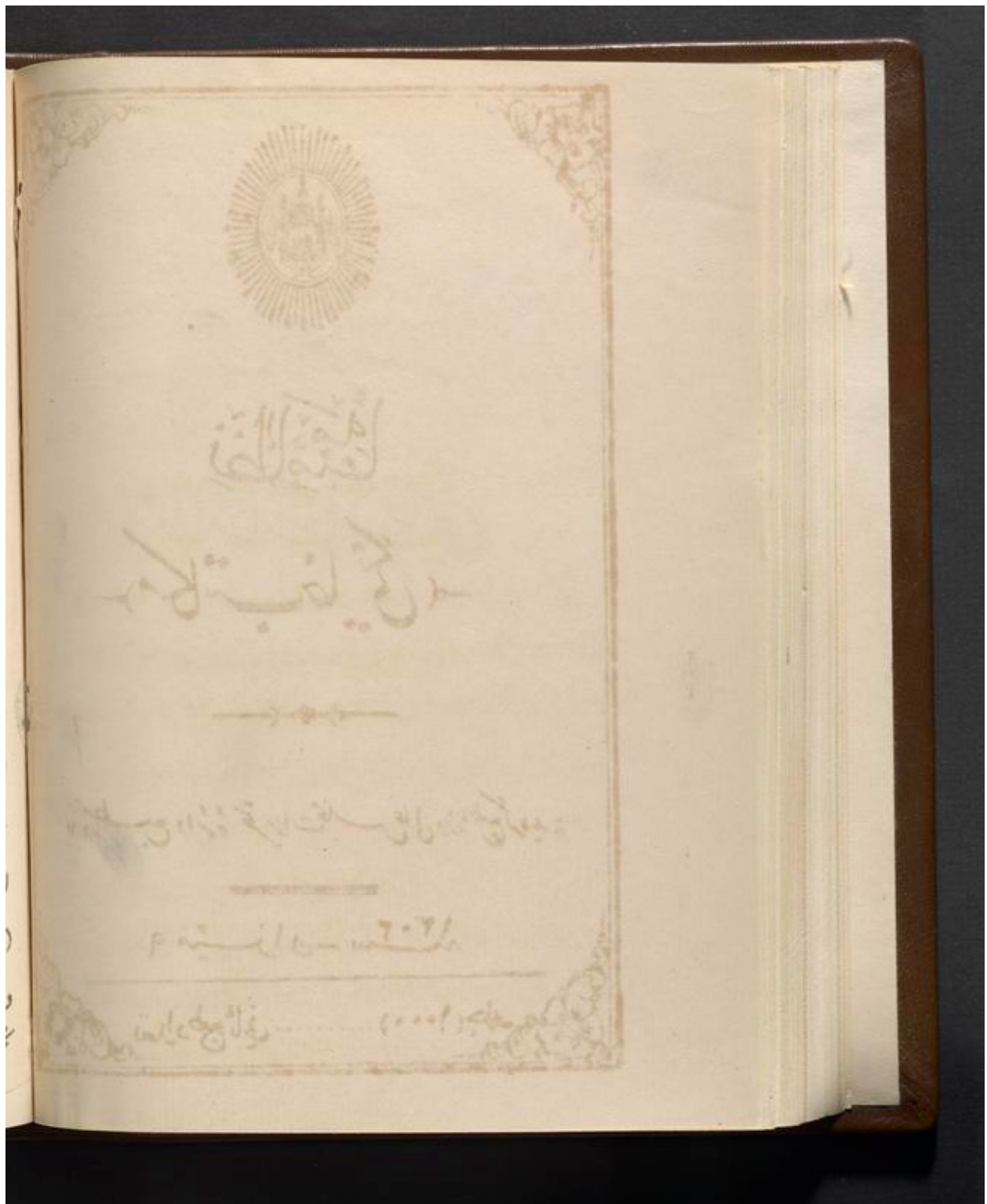
This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

بسم الله الرحمن الرحيم

نظامنامه کاتبانگی

از آنجا که تمام تر قیامت دنیوی و سعادات اخروی عالم
بشریت مربوط بعلم و دانش است، و جمیع افراد بنی نوع
انسان دانا باشند یا جاہل عالم باشند یا اعمی معترفند
به اینکه شناختن خدا و ترقیات دین و دنیا و نیل مقاصد
اخروی بدون کسب علم و فن بکس میسر نمیکرد، و مضمون
(مَنْ لَا مَعَاشَرَكَ لَا مَعَادَ لَهُ) از دانشستن علم و فن
دو چار ذلت روزگار گشته بر ذواتیکه علم و معرفت ندارند
تحصیل اسباب زندگانی صعب و دشوار، و اویشان

به ذلت و نکبت و خواری گرفتار میگردند لاجرم هیچ اشخاص
از حصول سعادات اخروی محروم مانده العیاذ بالله خسر الدنیا
والآخرة میشوند .

بر مصداق این مقال حضرت مقتدای ما حبیب قادر
متعال جلّت حکمته نیز در بسیاری جاهاست ناجیه
خودشانرا به تحصیل علم و فن هدایت و ارشاد و همه شانرا
در استحصال معارف عالیّه تحریر و احکام نموده اند .
ازین است که حضورشانرا نه ما بغرض فراهم
نمودن اسباب ترقی دین و دولت و تأمین معاملات و
سعادات دنیوی و اخروی ملت نجیبه خودمان بیشتر و اولتر
از همه تأمین مکاتب و مدارس را بصورت غنّی و تنظیم نمود
اطفال و طین عزیزانرا بدون متسیار حیثیت و رتبه حسب
و نسب باذخالی مکاتب مجبور گردانیدیم ، حتی باقتضای
استدّ ضرورت و احتیاج عدّه از اطفال و طین را جهت کسب
و جلب صنایع و حرف و علوم و فنون جدید که یگانه مایه ترقی
امروزه عالم بشریت است بخارج اعزام فرمودیم .
اما از آنجا که در تعلیم علم و معرفت و وسعت دایره آن

شوق و شغف بکمال داشته تصمیم کرده ایم که باید کافه افراد
نظام افغانستان از زن و مرد و که و مره صاحب سواد و مالک
قابلیت نوشت و خوان بوده از خیر کثیر علم به بهره نمایند
این است که تخصا بوجود مکاتب رسمی اکتفا ننموده و مکاتب
رسمی را بصورت فوری برای تعلیم عموم اطفال وطن کافی
نداشته تا این مکاتب خانگی را نیز امر و احکام فرمودیم، و وزارت
عالمه معارف را با امور داشتیم بر اینکه امر تعلیمات را بدو قسمت
منقسم سازد :-

قسمته همان است که اطفال قاعده بقرا قوانین نظامنامه
وزارت معارف جبراً برای استیفاء دوره های ابتدائیه
تعلیمی در مکاتب رسمی داخل شد تحصیل میکردند .
قسمته دیگر اطفالیکه در مکاتب رسمی از طرف مدیر معارف
بنا بر بعض معاذیر از قبیل داشتن که ام مرض متعدی یا کلانی سن
قبول نمیشوند ، یا شمولیت شان در مکاتب رسمی مهلت میخواهد
در هر محله و کد ره قریه و قصبه بنزد دانشمندان محلی تحصیل
و تعلیم مشغول گردند تا هم کافه اطفال از سعادت علم و معرفت
بهره بهره نمایند و هم زمانیکه در مکاتب رسمی ادخال کرده

میشوند سهولت در طی مراحل تعلیمات شان دست دهد.

بِرَایِ الْخِیَالِ الْکَمَالِ الْبَیِّنِ الْبَیِّنِ الْبَیِّنِ الْبَیِّنِ

قَبْلِ الْفَرْغِ مِنْ

(۱) — از آنجا که مقصد غائی اجازه فرمودن این طور تعلیمات

خانگی بعبارت دیگر اجازه فرمودن تأسیس

مکاتب خانگی همین است که بهر وسیله از وسائل

ممکنه باید قاطبه افراد ملت نجیبه افغان از خود

تا کلان همین قدر ————— خوانند

و نویسنده گردند که بتوانند جراند وطنیه داشته باشند

و اعلانات معاهده را خوانده از مفاد آنها بسبوق

شوند، و در تحریر یک رقعہ یا یک مکتوب از اجلیج

شخص دیگر بر آیند، بناءً علیہ و غیر اہم تعلیم خانگی

صرف بضمون: دینیات، فارسی، تحریر،

انحصار یافت.

(۲) — فی الواقع باید همون کتب دینیات و فارسی تدریس

شود که در مکاتب سائرۀ رسمیه از طرف
وزارتۀ جلیله معارف احکام فرموده شده است
هرگاه از کتب مزبور بدست نیاید جائز است
که از کتب فارسی: قاعدۀ بغدادی، پنج کتاب
بدون محمودنامه، گلستان، بوستان، اخلاص
محسنی، انوار سهیلی، جرائد وطنیه، شتهارات
عامه تدریس شود، کتب مزبوره تنصافاً
تعلیم شود بلکه باید از مدعا و مقصود بیانات آنحائز
متعلمین محفوظ گردند.

(۳) — تحریر فارسی یعنی حسن خط و املا باید توأم با قرائت
کتب آغاز شود.

(۴) — در دینیات باید احکام و مسائل ارکان خمسۀ اسلام
از توحید، و نماز، و روزه، و زکوٰۃ، و حج از فرائض
و واجبات و سنن و آداب و مکروئات و مفسدات
بقدریکه برای یک فرزند مسلمان لازم است،
علماً و عملاً یاد داده شود.

(۵) — حد تکمیل تعلیم این مکاتب خانگی همین قدر است که اطفال

بر خواندن کتب متوسط و مکتوبات و جرائد و اعلام
فارسی مقتدر گشته در تحریر مکتوبات لازمیه محتاج
بغیر نباشند و در دینیات بمسائل مسلمانی عمل
و عملاً بدینند.

(۶) — تحصیل حدود و مزبور در فارسی و پیشیات و تحریر
جبری و لازمی است، اما متعلمین بتوانند که بعد از
اکمال حدود و مزبور تحصیل دیگر مضامین و علوم قرار
خواهش خودشان نیز پردازند.

(۷) — چونکه اینطور تعلیمات در مکاتب خانگی تحت تعلیمات
ابتدائیه می آید بناءً علیه تعلیم مزبور نیز حکم اجرا
وارد.

(۸) — هر وقتیکه در مکاتب ابتدائی رسمی لزوم گرفتن
اطفال احساس شد از همین اطفالیکه در مکاتب خانگی
به تحصیل مصروف اند و سرشان مساعد باشد گفته
خواهد شد، و تأسیس این مکاتب سکنه در وسعت دارا
مکاتب ابتدائی رسمی وارد نخواهد کرد.

(۹) — ساعت تعلیم در موسم گرم از وقت طلوع آفتاب

تا دوشنبه بنده شدن آفتاب یعنی تقریباً از
شش الی ۸ ¼ بجو و در موسم سرد از دوشنبه
نیز بنده شدن آفتاب تا زوال یعنی تخمیناً از ۹ الی ۱۲
بجو می باشد بعبارت دیگر وقت تعلیم در تابستان
۲ ¼ ساعت ، و در زمستان ۳ ساعت می باشد
باید هر قدر اطفالیکه در خانه های خود بوده در مکان
شمولیت ندارند در قریب ترین مساجد خودشان
در اوقات مذکوره اجتماع کرده نزد دانشمندان
همان قریه که از عهده تعلیم شان برآمده بتوانند
بتدریس پردازند .

(۱) — علاقه داران و قریه داران در قریه جات و کلا نتران
در محلات شهر موظف اند که در حاضر بودن اطفال
و سرگرمی معلمها در تعلیم شان مراقبت و ضمت
نمایند .

(۲) — در صورت عدم اعتنا پدران و اولیا اطفال در فرستادن
بچه های شان به تعلیم ، قریه داران و علاقه داران
دکلا نتران بقواماندانی اخبار کنند و علاقه داران

و قوماندها مبلغ یک ستار یعنی (ده پیس) از
پدر یا والی که در فرستادن پیشش اغفال کرده
در صورت عدم عذر معقول بصورت جریمه نقدی گرفته
تحویل خزانه نموده و رسید آنرا بمدرست معارف
ولایت و حکومتی مربوطه خود روانه دارند، حکم این ماده
بعد از شش ماه از تاریخ نشر اعلان بجا اجرا میاید.
(۱۲) — اگر در بین زمانیکه وقت تعلیم مکاتب خانگی معین شده
طفلی بدون عذر در شهر بکوچه ها و در قریه جات سرزبان
بیکار و عاطل دیده شد قریه داران همان قریه
مسئول میشود.

(۱۳) — مدیر معارف برای با خبری قائم داشتن تنظیمات
لازمه این نوع تعلیمات خانگی در اوقات ضروری در
مکاتب مزبور گردش میکند.

(۱۴) — برای تقویت مکاتب خانگی در هر سال یک مرتبه
تفتیشیه از نائب الحکومه کی و حکومتی های استان
و حکومتی های کلان تعیین میشوند و در هر حکومتی حکام
و علاقه داران همان محل نیز باین هیئت شمولیت دارند.

امتحان تعلیم شاگردان مکاتب هر موضع را ذیلاً میگردد
و از نتیجه تفتیش از طرف نائب الحکومه کی یا حکومتی اعلی
یا حکومتی کلان براساس معلمان که تعداد اکثریت عظیمه
شاگردان شان در امتحان فائق طاهر شود از طرف
هیئت مفتشین بجهت : اول (۷۵۰) (دوم) (۵۰۰)
سوم (۲۵۰) روپیه انعام نقدا عطا میشود .
اول :- در نائب الحکومه کی یا حکومتی اعلی میر
یا نامورین معارف دوسه نفر اشخاص عالم و
فاضل مرکزی مقرر گردیده تفتیش مکاتب
خانگی علاقه داری و حکومتی اعلی را که بلا واسطه
مربوطیت حکومتی کلان بمرکز آن مربوط باشد
بنمایند .

دوم :- در حکومتی اعلی کلان نامورین معارف مرکزی
و اگر ناموریت معارف تشکیل نیافته باشد
دوسه نفر اشخاص عالم و بادانش از مرکزی آنجا
مکاتب علاقه داری و حکومتی اعلی مربوط
حکومتی کلان را تفتیش میکند از طرف هیئت

مفتشین در تعیین درجه معلمان وقت شود
که زیاده‌ی شاگردان و زحمت تعلیم یک معلم
نسبت ب دیگر معلم که عده‌ی کس را اداره می‌کند
ملاحظه و رعایت کرده شود.

(۱۵) — اشخاصیکه معلمین خصوصی براساس اطفال خود معین کنند
این تعیین شان صرف در صورتی بانه و ممکن است
که اطفال شان بنا بر بعضی معاذیر از قبیل اشتغال با امر ضروری
متعدی، یا کلا فی سرن در مکاتب ابتدائی رسمی قبول
نشده باشند و یا شمولیت شان در مکاتب رسمی
مهلته نخواهد.

(۱۶) — مدیر معارف هر ولایت مأمور است بر اینکه ملاهای
قریه جات و محلات را یعنی معلمان مکاتب خانگی را
نزد خود جمع نموده ایشان را از طرز و اسلوب تعلیم
باین نوع تفهیم کند که جمیع طلاب متعلقه خود با این
متعدی تقسیم نمایند یعنی بچه‌ها را که در کتاب درسی
با هم معادلند یک صنف و آنرا که در دیگر کتب مساویند
بصنف دیگر تشکیل بدهند و در تعلیم ملا و معلمان

همگان را یکجا مصروف دارند .

(۱۷) : — معلما نیکه دینگونه مکاتب خانگی تعلیم میدهند از ولی
هر شاگرد و خود برای اداره و معاشش خویش مانده
یکقران نقد و یا بقیعت آن جنس گرفته میستوانند
تا دین این مانده مطابق بر ضایع معلمین و اولیای
اطفال متعلق است که بصورت مانده و یا اقساط
سه ماهی و یا بوقت فصل پرداخته شود .

(۱۸) : — کلا نترها و قریه دارها و علاقه دارها در رسانیدن
وظائف مستمره مربوطه بر معلمان مکاتب خانگی
باید بحال مراقب و مواظب باشند .

(۱۹) : — علاقه دارها یا قریه دارها متعلق خود راجع
بجمع نمودن اطفال و منتظم داشتن امور خارجیه
این مکاتب مشاوره و مذاکره نموده صورتهای
مفیده که لازم دهند بدیر معارف اجبار کنند .

(۲۰) : — حکام هر ولایت به تشویق و ترغیب مالی بتاسیس
کردن مکاتب خانگی موقوف بوده خودشان را
مسئول بدانند .

(۲۱) — احکام این نظامنامه اولاً در ولایت کابل تطبیق میشود
بعد از تجربه تعمیم مکاتب خانگی این ولایت و زارة
معارف تطبیقات و اجراءات آنرا در دیگر ولایات
و حکومتی های نیز تعمیم میکنند .

(۲۲) — برای گذارستن این نظامنامه بساخته اجراء
علاوه بر نظامنامه های دولت اراده میفرمایم
و وزارت معارف با جرایب این نظامنامه
نامور است

